

ЖАМОАТ ТРАНСПОРТИ СОҲАСИДА ЯНГИ ТИЗИМ ЖОРИЙ ЭТИЛАДИ

Президент Шавкат Мирзиёев 31 январь куни Тошкент ва Нукус шаҳарлари ҳамда вилоят марказларида жамоат транспортининг янги тизимини жорий этиш бўйича йиғилиш ўтказди.

Жамоат транспорти аҳолининг узоғини яқин қилиб, харажати ва вақтини тежайдиган, ҳаёт сифатини кўрсатадиган муҳим ижтимоий хизмат. Юртимизда бу хизматдан кунига 10 миллиондан ортиқ йўловчи фойдаланади.

Давлатимиз раҳбарининг Мурожаатномасида йўловчи ташиш сифатини яхшилаш мақсадида 2023 йилда яна 2 мингта автобус олиб келиниши айтилган эди. Лекин, деди Президент йиғилишда, қанча кўп автобус олиб келинмасин, жойлардаги транспорт бошқармалари ва автобус паркларидан ҳозирги иш тизими ўзгармаса, аҳоли эҳтиёжига яраша хизмат кўрсатиб бўлмайди.

Барча ҳудудларда аҳоли учун янги уй-жой, мактаб, боғча, шифохона ва бошқа муассасалар барпо этиляпти. Лекин транспорт соҳаси бу ўзгартирилган орқада қолиб, бугунги ривожланиш талабларига мос келмаяпти.

Хусусан, айрим вилоятлар марказида жамоат транспортини ривожлантириш режаси ишлаб чиқилмаган. Транспорт корхоналари кунлик тушум режасини бажаришга боғланиб қолгани боис, автобуслар куннинг “энг даромадли” пайтида ҳаракатланишга одатланган. Қолган вақтда йўловчилар узоқ кутиш ёки тақсида юришга мажбур.

Шу боис, йиғилишда соҳадаги иш тизимини ўзгартириб, хизмат сифатини яхшилаш бўйича тақлифлар кўриб чиқилди.

Унга кўра, кунлик тушум режасини белгилаш амалиёти бекор қилинади. Ташувчиларга маблағлар автобуснинг юрган масофаси ва одамлар хизмат сифатидан қониқишига қараб берилади. Хизмат сифатига автобусдаги қўлайликлар ва санитар ҳолат, кеч қолмасдан бекатга етиб келишига қараб баҳо берадиган тизим бўлади.

Бу тизим Тошкент, Самарқанд, Андижон ва Урганч шаҳарларида жорий йилда, бошқа вилоят марказлари ва Нукус шаҳрида келгуси йилда йўлга қўйилиши белгиланди.

Давлатимиз раҳбари жамоат транспорти аҳолига қўлай, тадбиркорларга жозибадор бўлиши кераклигини таъкидлади.

Ҳозирги автобус йўналишлари сўнгги йиллардаги аҳоли эҳтиёжи асосида қайта кўриб чиқилиши керак. Президентимиз бу борада маҳаллий сўровлар ўтказиб, аҳолининг талаб ва истакларини билиш зарурлигини қайд этди.

Транспорт паркни изчил янгилаб бориш ҳам муҳим. Йиғилишда буни рағбатлантириш бора-бора тақлифлар билдирилди.

Жумладан, жамоат транспортини йўналишлари бўйича очик тендерда автобусларнинг янгилик даражаси асосий мезон этиб белгиланади. Ташувчиларга тўланадиган маблағларни шакллантиришда ҳар йили автобусларнинг 20 фоизини янгилаб бориш харажатлари кўзда тутилади.

Бундан ташқари, тадбиркорлар олиб келган янги автобуслар бўйича қўшилган қиймат солиғини бўлиб-бўлиб тўлашга рухсат этилади. Автобуслар сотиб олиш учун 10 йилгача муддатга имтиёзли кредит берилади.

Йўлларда жамоат транспортининг тўсиқсиз ҳаракатланишини таъминлаш — долзарб масала. Тошкент шаҳрида 73 та асосий кўчада автобуслар учун алоҳида йўлак ташкил этиб, чорраҳалар ўтказувчанлигини ошириш дастури ишлаб чиқилди. Бу орқали автобусларнинг ўртача тезлиги 1,5 баравар ошиб, кечикишлар бартараф этилади.

Вилоятлар ҳокимлирига ўз ҳудудида пойтахтдагидек каби транспорт инфратузилмасини яхшилаш бўйича манзилли дастурни тасдиқлаб, амалга оширишни бошлаш топширилди. Бунда йўл ва чорраҳаларда жамоат транспортига устуворлик бериш, бекатларда аҳоли ва тадбиркорларга шароит яратиш зарурлиги кўрсатиб ўтилди.

ЎЗА

БУЮК ЎЗБЕК ЙЎЛИ

БИЛАГИ ЗЎР – БИРНИ ЕНГАР, ОНГИ ВА ЮРАГИ ЗЎР ЭСА – МИНГНИ

Ота-боболаримиздан қолган ўғит бор: кенгашганга кенг дунё! Кенгашиб кўрилган ишда унум бўлишининг эҳтимоли юқорилигини ҳаёт тажрибаси аллақачон исботлаб бўлган. Улуғ Соҳибқироннинг “Тузуқлар”и “Тадбирлар ва кенгашлар”дан бошлаб, ўттиз битта “Кенгаш”дан иборатлиги бежиз эмас. Умуман олганда, ўзбек давлатчилигига хос жиҳатлардан бири айнан кенгашидир! Масалан, миллоддан олдинги II асрда Фарғонага келган хитойлик элчи водийда оқсоқоллар кенгашининг нуфузи юқори бўлганини ўз эсдаликларидан алоҳида қайд этиб ўтган.

Улкан салтанатлар тузиш, уларни унумли бошқаришга қилич ёрдамидagina эришилган, деб ўйлаш нотўғри. Амир Темур бутун умрини ҳарбий юриш, уруш-талашларда ўтказганига оид фикрни оммага сингдириш илинжи ўз замонасида ҳам кучли бўлгани ва эндиликда ҳам борлигини баралла айтишимиз лозим. Ҳолбуки, улуғ бобомиз душманларни енгиш, ўзга ерларни бўйсундириш ишини олдиндан, асосан, ўз саройи, кўча қароргоҳларида пиштиб қўйганини биламиз. Бунинг учун у мўлжалдаги улкалар, уларнинг ҳукмдорлари, таниқли хонадон ва шахслари, урф-одатлари, иқлими, бозорига оид маълумотларни тарихий, жуғрофий, диний, адабий асарлар орқали ўрганган, мазкур масалалардан яхши хабари бор кишилар билан суҳбатлашган,

тегишли мавзулар бўйича эринмай сўраб-суриштирган.

Ҳар қандай замонда бўлгани каби, ўзбек давлатида ҳам ташқи кўруклик (разведка) хизмати унумли ишлагани бугун кўпчиликка

маълум эмас. Соҳибқирон элу юртимизга бошчилик қилган йилларда кўруклик юксак даражада йўлга қўйилганига оид тарихий далиллар етарли.

Давоми 3-бетда

ЯНГИЧА ЁНДАШУВЛАР

ДАВЛАТ ВА ХУСУСИЙ СЕКТОР

ЭНЕРГЕТИКА СОҲАСИДАГИ БУ ҲАМКОРЛИК ҚАНДАЙ НАТИЖА БЕРАДИ?

Мамлакатимизда энергия ресурслари етишмовчилиги туфайли вужудга келаётган муаммоларни бартараф этиш ва совуқ кунларда истеъмолчиларни энергия манбалари билан имкон қадар барқарор таъминлаш бугуннинг долзарб масаласига айланди. Бу муаммони юзага келтирган кўплаб омилларни санаш мумкин. Табиий манбаларга эҳтиёж орғиб бораётгани, айниқса, сезиларли таъсир кўрсатмоқда.

Давоми 4-бетда

МУНОСАБАТ

Худудий қўшничиликнинг кўп асрлик тарихи, халқлар ўртасидаги ўзаро бир-бирини англашга асосланган умумий маданий ва маънавий алоқалар ҳамда шериклик ўзбек-қирғиз муносабатларининг мустақкам пойдевори бўлиб хизмат қилмоқда.

СТРАТЕГИК ВАЗИФАЛАР БИЛАН МУСТАҚКАМЛАНГАН ДЎСТЛИК

Халқларимиз ўртасидаги адабий алоқаларни ривожлантиришга катта ҳисса қўшган, дунёнинг машҳур адибларидан бири, нуқтадан жамоат арбоби Чингиз Айтматов “Мен учун қирғизлар ва ўзбеклар битта халқ, бу менинг халқим”, деган эди.

Бу жиҳатлар, хусусан, икки томонлама ҳамкорликнинг асосий тамойиллари мустақиллик

ва давлатларимиз суверенитетини ўзаро ҳурмат қилиш, тенглик, бир-бирининг ички ишларига аралашмаслик, ҳам давлат, ҳам хўжалик юритувчи субъектлар даражасида иккала мамлакатнинг ўзаро манфаатли иқтисодий шериклик алоқаларини ўрнатишга интилишида яққол кўзга ташланади.

Давоми 2-бетда

ИСЛОҲОТЛАР САМАРАСИ

ОҚҚЎРҒОН ТУМАНИ:

МАНЗИЛИ ОБОД, ТУРМУШИ ФАРОВОН ИНСОН ҲАЁТИДАН РОЗИ БЎЛИБ ЯШАЙДИ

Президентимизнинг Олий Мажлис ва халқимизга Мурожаатномасида ҳар бир соҳани ривожлантириш ва пировардида, мамлакат тараққиёти ҳамда халқимиз фаровонлигига хизмат қиладиган муҳим ташаббуслар илгари сурилди. Оққўрғон тумани аҳли ҳам Мурожаатномадан сўнг ўтган йили амалга оширган ишларни чуқур таҳлил қилиб, 2023 йил учун янги режа ва марраларни белгилаб олди.

Ўтган “Инсон қадрини улуғлаш ва фаол маҳалла йили”да кўплаб соҳаларда яхши натижаларга эришилди. Мисол учун, саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш 108,7 фоиз, қишлоқ хўжалиги маҳсулоти етиштириш ва ишлаб чиқариш 103,2

фоиз, қурилиш-пудрат ишлари 106,5 фоиз, хизмат кўрсатиш 115,7 фоиз ҳамда чакана савдо айланмаси 107,6 фоиз бажарилди.

Давоми 2-бетда

АЛИШЕР НАВОЙИ ТАВАЛЛУДИНИНГ 582 ЙИЛЛИГИ

Алишер Навоидан буюк мерос боқий қолди. Кўп мутахассислар унинг асарлари сонини 30 га яқин деб кўрсатади: “Ўттизга яқин (?) назмий ва насрий асарларида йигирма олти мингдан ортиқ сўз қўллаган улуғ шоир адабий ўзбек тилининг грамматик қурилиши хусусида ҳам эътиборга лойиқ фикрларни ўртага ташлаган” (“ЎЗАС”, 2016 йил, 5 февраль). Бу — мантиққа тамоман зид ҳисоб-китоб. Чунки Иоганн Гёте 1680 дан ортиқ, Александр Пушкин 826, Сергей Есенин 527, Михаил Лермонтов 400 дан ортиқ асар, Вильям Шекспир 38 пьеса, 154 та сонет ёзган. Наҳотки, улуғ бобомиз шунча кам асар битган бўлса?!

НАВОЙИ ҚАНЧА ВА НЕЧТА ЖАНРДА АСАР БИТГАН?

Ҳақим Йўлдашев олган сурат.

Бу — “асар” сўзини тўғри қўлламасликдан келиб чиққан хато. “Ўзбек тилининг изоҳли луғати” 5 жилдликда асли арабча бўлган “асар” калимасининг “аломат”, “белги”, “нишон” маъноларини аниқлаштириб, унинг бир маъноси “ижодий меҳнат маҳсули” экани қайд этилади. Модомки, шундай экан, ахир, бор-йўғи икки сатрдангина иборат фард ҳам бир яхлит асар-ку.

Филология фанлари доктори, профессор Баҳром Бафоев “Навоий уммонидан дур излаб...” китобида жами 24 банддан иборат рўйхат келтиради-да, бундай деб ёзади: “Буюк адибнинг эски ўзбек поэтик тилида юқоридаги асарларида такрорларсиз жами 26 035 та сўз учраши маълум бўлди”.

Давоми 6-бетда

МУНОСАБАТ

СТРАТЕГИК ВАЗИФАЛАР
БИЛАН МУСТАҲКАМЛАНГАН
ДЎСТАЛИК

Актам ҲАЙТОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик
палатаси Спикери
ўринбосари

Бошланиши 1-бетда

Ўзбекистон яқин кўшни давлат сифатида Қирғизистоннинг ривожланиши, мамлакатда сиёсий барқарорлик ҳукм суриши, унинг мавқеи кўтарилиши ва халқаро майдондаги ўрни мустаҳкамланишидан манфаатдор.

Сўнгги йилларда икки томонлама муносабатлар мутлақо янги босқичга кўтарилди. Жумладан, ўзбек-қирғиз чегараси делимитациясини алоҳида айтиш жоизки, бу том маънода тарихий воқелик бўлди. Давлатларимиз ўртасидаги икки томонлама муносабатлар амалий ҳамкорликни кенгайтириб бораётган янги ўсиш нукталари доирасида тобора ривожланиб бормоқда.

Ҳозирги кунда ўзаро ҳамкорлик стратегик шерикликнинг янги даражасига чиқди. Алоқалар мисли қўрилмаган даражада ривожланмоқда. Буларнинг барчаси тизимли ва интенсив табиатга эга бўлган олий даражадаги мулоқотлар давомида аён бўлмоқда. Бу Президентлар Шавкат Мирзиёев ва Саидир Жапаров ўртасида ўтган ҳафта бўлиб ўтган учрашувларда ҳам ўз ифодасини топди.

Шавкат Мирзиёевнинг Қирғизистонга давлат ташрифи доирасида бўлиб ўтган музокаралар яқунлари бўйича имзоланган декларация икки томонлама муносабатлардаги кенг қамровли стратегик шерикликни сифат жиҳатидан янги босқичга олиб чиқди.

Транспорт ва логистика соҳасидаги ўзаро саъй-ҳаракатлар ҳам стратегик жиҳатдан муҳим экани белгиланди. "Хитой — Қирғизистон — Ўзбекистон" темир йўлини қуриш бўйича ишларни жаддалаштириш, "Анджон — Уш — Ирқистом" автомобиль йўли салоҳиятини имкон борича кенг ишга солиш, шу мақсадда қўша транспорт-логистика компаниясини ташкил этиш бўйича келишувларга эришилди.

Музокараларда энергетика соҳасидаги ҳамкорлик ҳам алоҳида урғу берилди. Гидроэнергетика, шу жумладан, Қамбарота 1-ГЭСи қурилиши бўйича ўзаро саъй-ҳаракатларни фаоллаштириш зарурлиги қайд этилди.

Икки давлат раҳбари минтақавий тузилмалар доирасида ҳамда халқаро майдонда ҳамкорлик қилиш, Марказий Осиёда хавфсизлик ва барқарорлик, ҳозирги кун таҳдид ва зиддиятларига қарши курашиш масалаларини муҳокама қилди. Кўп томонлама тузилмалар доирасида ўзаро манфаатли ҳамкорликни давом эттиришга бўлган интилишлар тасдиқланди.

Олий даражадаги музокаралар савдо-иқтисодий ҳамкорликни ривожлантиришга ҳам ўз ҳиссасини қўшади. Сўнгги йилларда икки томонлама савдо ҳажми етти баробар ортган. Масалан, ўтган йил яқунлари бўйича ўзаро товар айланмаси 1,3 миллиард долларга етди ва 300 дан ортиқ қўша корхона барпо этилди. Ушбу ижобий анъанани давом эттириш учун қишлоқ хўжалиги соҳасидаги ҳамкорликни мустаҳкамлаш, агро-кооперация дастурларини амалга ошириш, жумладан, икки давлат вилоятлари ўртасидаги шериклик ва бевосита алоқаларни кенгайтириш орқали интенсив боғлар ва иссиқхона хўжалиқларини ривожлантириш бўйича қўша лойиҳаларни йўлга қўйиш жуда муҳимдир.

“Томонлар ишбилармонлик учрашувларини ташкил этиш бўйича яхши тажрибага эга. Бишкекда бўлиб ўтган бизнес-форум доирасида 1,6 миллиард долларлик битимлар пакети имзоланди.

Миллий ишлаб чиқарувчиларнинг арзон маҳсулотлари билан учинчи давлатлардан келтириладиган маҳсулотлар ўрнини тўлдириб масалаларни ҳам устуворлик касб этади. Фиркимизча, мамлакатларимиз тадбиркорлари ўзаро савдо ҳажмини кенгайтириш ва номенклатурасини кўпайтириш каби муҳим масалаларни ҳал қилиш учун зарур салоҳиятга эга. Чегараолди ҳудудларида ўтказиш пунктларини модернизация қилиш ва сонини ошириш, тез айтиб қоладиган маҳсулотларни етказиш учун "яшил йўлақлар" мавжуд бўлиши, савдо-логистика хаблари тизимини шакллантириш ва бошқалар бўйича ишларни жаддал давом эттириш муҳим аҳамиятга эга. Бу ҳолда Ўзбекистон ва Қирғизистон ўзаро савдо соҳасида янада интеграцияланиши ва ўсиб бораётган савдо муносабатларидан фойда олади.

Умуман олганда, Президентимизнинг Қирғизистонга давлат ташрифи мамлакатларини ўртасидаги алоқаларнинг барча соҳаларида ишончли ва очик мулоқотни давом эттириш учун сиёсий иродага эга экани ва кенг қўламли ҳамкорликни мустаҳкамлашга интилиш кучайганини яна бир бор намойиш қилди.

ТАДБИРКОРЛИК

ЯРАТИЛАЁТГАН ИМКОНИЯТ ВА ТАҚДИМ
ЭТИЛАЁТГАН ИМТИЁЗЛАРҚОРАҚАЛПОҒИСТОНЛИКЛАРНИ ЯНГИ ҒОЯ ВА
ТАШАББУСЛАРГА УНДАМОҚДА

Яқинда Қонлиқўл тумани "Наврўз" овул фуқаролар йиғинида истиқомат қилувчи Улуғбек Алланиязов ўз бизнесини йўлга қўйди. Гап шундаки, банкдан ажратилган имтиёзли кредит ҳисобига зарур асбоб-ускуналар сотиб олиб, уй шароитида пластмасса ва 3Д форматли қандиллар ишлаб чиқаришни йўлга қўйди. Унинг креатив ғоялари асосида яратилаётган маҳсулотлар харидорлар эътиборига ҳам тушиб улгурди.

Кейинги йилларда мамлакатимизда тадбиркорликни ривожлантиришга қаратиладиган эътибор туфайли жойларда Улуғбекдек ишбилармонлар сафи кенгайиб бормоқда. Президентимизнинг 2022 йил 19 апрелдаги "Ҳудудларда тадбиркорлик лойиҳаларини молиялаштириш механизмларини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарорида Қорақалпоғистонда жами 188 лойиҳани амалга ошириш белгилаб қўйилган.

Бундан ташқари, давлатимиз раҳбарининг 2022 йил 31 августдаги "Қорақалпоғистон Республикасида тадбиркорлик, инновацион технологиялар ва инфратузилмаларни жадал суръатларда ривожлантириш орқали аҳоли фаровонлигини оширишнинг қўшимча чора-тадбирлари тўғрисида"ги фармони асосида жами 565 лойиҳа тасдиқланган. Булар орқали асосий мақсад ҳудуднинг инвестиция ва ишбилармонлик муҳитини яхшилаш, аҳоли бандлигини таъминлаш ҳамда ижтимоий ҳимоя дастурлари қамровини кенгайтириш каби йўналишларга қаратилмоқда.

"Qo'ng'iro't agro solodka sistem" масъулияти чекланган жамияти Қорақалпоғистонда етиштириладиган қизилмия илдизини экспорт қилиш билан бирга насли қорамолларни кўпайтиришни йўлга қўйган.

— Корхонамизда 185 нафар хотин-қиз ишлайди, — дейди корхона раҳбари Замира Хожаметова. — Тез орада улар сафи янада кенгайди, негаки, пластмассадан уй-рўзгор буюмлари ишлаб чиқаришга мўлжалланган 8 миллиард сўмлик янги лойиҳани амалга ошириш учун. Ушбу маҳсулотларни қўшни давлатга экспорт қилиш бўйича шартнома ҳам имзоланди. Экспорт фаолияти учун ташиш харажатларида имтиёзлар берилётгани ҳам ишимизга барака киритмоқда.

Чиндан ҳам, бугунги кунда қорақалпоғистонлик тадбиркорлар бир қанча имтиёزلарга эга. Жумладан, Қорақалпоғистон ҳудудида фаолият юритадиган тадбиркорлик субъектлари учун 2023 йил 1 январдан 2028 йил 1 январга қадар бўлган даврда фойда солиғи, айланмадан олинмаган олинмадан солиқ ва юридик шахслардан олинмаган ер солиғи бўйича солиқ ставкалари 50 фоизга камайтирилган. Шу боис, ҳудудда тадбиркорлар сони тобора ортиб бормоқда. Масалан, Хўжайли тумани Бунёдор маҳалласида мўкбил энергия ишлаб чиқарувчи "Farmery" чет эл корхонаси ишга тушиши жуда муҳим воқеа бўлди. 1,2 гектар майдонда жойлашган ушбу

корхонага хориждан электр тежовчи замонавий асбоб-ускуна олиб келиб ўрнатилди ва қўшимча 20 янги иш ўрни яратилди.

— Қизилмия илдизини қайта ишлашдан чиққан чикиндиларни йиғиш ва ундан гранулапар (пеллет) тайёрлаш лойиҳаси учун 1,5 миллион доллар қийматдаги чет эл инвестицияси йўналтирилган. Корхонада кунига 50 тонна, йилга 5000 тоннадан ортиқ қизилмия илдизини қайта ишлаш орқали брикет ёқилгиси тайёрланиб, чет элга экспорт қилинади.

Мўйноқ тумани "Бўзатов" овул фуқаролар йиғини аҳолиси учун янги иш ўринлари яратилди. Бу ерда яқинда қамишдан панел ишлаб чиқарувчи корхона фаолияти йўлга қўйилди. Асосий хомашё — қамиш аҳолидан сотиб олинади.

Умумий қиймати 81 миллиард 208 миллион сўмлик лойиҳа маҳсули — "Муунақ LDSP" масъулияти чекланган жамиятида йилга 50 минг метр куб панел тайёрланади ва унинг саксон фоизи ички, қолгани ташқи бозорга йўналтирилади.

— Бугунги кунда бизга туман ҳокимлиги томонидан "Бўзатов" овул фуқаролар йиғини ҳудудидан 50 гектар ер майдонлари ажратиб берилган, — дейди корхона директори Асқар Ниетуллаев. — Шу билан бирга, "Мақпал", "Киши мақпал", "Арқа мақпал", "Қизил кеме" ва "Шеге" кўлланининг жами 5 минг 753 гектар сув ҳавзаларидан қамиш йиғиб олиш учун 30 йил муддатга рухсат этилди. Мўйноқда қамиш жуда кўп. Ундан замонавий қурилиш материаллари ишлаб чиқарилаётгани эса алоҳида эътиборга молик. Лойиҳа асосида 230 доимий, 1500 дан ортиқ мавсумий иш ўрни яратилиши режалаштирилган.

Кўнирот туманида бугунги кунда уч ярим мингдан ортиқ киши оилавий тадбиркорлик билан шуғулланади. Жумладан, "Таллик" маҳалла фуқаролар йиғинида истиқомат қилувчи Ғулмолон Сапарниязов 1000 донна зотли товуқ боқиб келади.

— Дастлаб 350 донна товуқ билан ушбу тадбиркорликни йўлга қўйган эдим, — дейди у биз билан суҳбатда. — Уларни 42 кун боқиб, сўнг гўшга топшираман. Шу орқали аҳолининг гўшт маҳсулотларига бўлган талабига ҳисса қўшиш билан бирга 6-7 миллион сўм соф даромад оламан.

Кўнирот туманидаги "Темир зор" маҳалла фуқаролар йиғинида 2 мингдан ортиқ аҳоли яшайди. Маҳалланинг асосий драйвери маиший хизмат кўрсатиш соҳаси ҳисобланади. Чунки бу ерда 15 йилдан бери тикувчилик билан шуғулланиб келаётган Назира Салиевадек чеварлар бор. У яқинда 33 миллион сўм имтиёзли кредитга 5 та замонавий тикув машинаси харид қилиб, ёнига иккита қизни шогирдликка олди. Булардан шу нарса аён бўладики, Қорақалпоғистонда тадбиркорликни ривожланиб, туманларнинг ижтимоий-иқтисодий, инвестициявий салоҳияти ортиб бормоқда. Одамларнинг эса ишбилармонлик қобилияти юзага чиқиб, турмуш шароити яхшиланмоқда. Яратилаётган имконият, шарт-шароит, тақдим этилаётган имтиёз уларни янги марралар сари руҳлантирмоқда.

Минажатдин ҚУТЛИМУРАТОВ,
"Янги Ўзбекистон" мухбири

ИСЛОҲОТЛАР САМАРАСИ

ОҚҚҮРҒОН ТУМАНИ:

МАНЗИЛИ ОБОД, ТУРМУШИ ФАРОВОН ИНСОН
ҲАЁТИДАН РОЗИ БЎЛИБ ЯШАЙДИ

Алишер КАРИМЖОНОВ,
Оққўрғон тумани ҳокими

Бошланиши 1-бетда

Саноат, хизмат кўрсатиш ва қишлоқ хўжалиги йўналишларида умумий қиймати 154,1 миллиард сўмлик жами 20 инвестиция лойиҳаси амалга оширилди. 2022 йилда туманидаги меҳнатқашлари 15,2 миллион долларлик саноат ва мева-сабзавот маҳсулотларини экспорт қилишга муваффақ бўлди.

Йилнинг дастлабки ҳосили бўлган пилладан мўл ҳосил олинди, вилоятда биринчи бўлиб 164 тонналик улкан "кумуш тола" хирмони кўтарилди. Ғаллакорлар давлат омондорларига 28 130 тонна сара дон топшириб, шартномавий режани удалади. Пахтакорлар уйган хирмон эса 35 020 тоннани ташкил этди. Бу бобо-деҳқонларимизнинг машаққатли меҳнати самарасидир. Оққўрғонлик деҳқонлар ўз олдига қўйган режаларини ортқи билан бажариб, Президентимиз ва халқимиз олдига юзлари ёруғ бўлди.

Жорий йилда ҳам деҳқонларимиз улкан мақсад ва режалар билан меҳнат қилмоқда. Жумладан, пахта хирмони учун куз-қиш агротехник тадбирлар апликацион бошлаб юборилган. Тумандаги 7 километр канал бетонлаштирилди. Натижада сув сарфида тежамкорлик ошди. Шу билан бирга, 2900 гектар майдонда сув тежовчи технологиялар жорий этиш режалаштирилган. Қолаверса, 13 минг 270 гектар майдон шудгорланди, 11 100 гектар ерга ғалла экилди. Бу эса ўтган йилдигидан 400 гектар кўп.

Президентимизнинг "Деҳқон хўжалиқлари ташкил этишни қўллаб-қувватлаш орқали аҳоли даромадларини ошириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарори ижросини таъминлаш мақсадида "Темир дафтар", "Аёллар дафтари" ва "Ёшлар дафтари"га киритилган фуқароларга 850 гектар сугориладиган экин ерлари деҳқон хўжалиғи ташкил этиш учун ажратиб берилиши режалаштирилган. Бу каби саъй-ҳаракатлар замирида аҳоли турмуш фаровонлигини ошириш, мамлакатимиз раванқига ҳисса қўшишдек улғу мақсадлар мужассам.

"Обод қишлоқ" ва "Обод маҳалла" дастурига асосан, тумандаги Элтамғали ва Маданият маҳаллаларида кенг қўламли қурилиш-таъмирлаш, ободонлаштириш ишлари амалга оширилди. Бу

ишларга 15,1 миллиард сўм ажратилиб, мазкур маҳаллаларда сув иншооти ва тармоқлари, 32 ички хўжалик йўли таъмирланди. Коммуникация тармоқлари, электр, табиий газ ва алоқа тармоқлари реконструкция қилинди ҳамда аҳоли пунктларида кенг қўламли ободонлаштириш-қўқаламзорлаштириш ишлари бажарилди. Олтига маҳалла фуқаролар йиғинидаги 6 та кўп қаватли уйнинг том қисми мукамал таъмирланди.

Туман тиббиёт бирлашмасига қарашли 189 ўринли марказий шифохона, кўп тармоқли поликлиника, иккита оилавий поликлиника ва бешта оилавий шифокорлик пункти тўлиқ таъмирдан чиқарилиб, туман аҳолисига сифатли хизмат кўрсатиб келяпти.

Ўтган йили Оққўрғонда ихтисослаштирилган мактаб очилди. Иккита янги умумий ўрта таълим мактаби қурилмоқда, битта мактабнинг янги филиали, 120 ўринли 2 та болалар боғчаси иш бошлади.

"Обод қишлоқ" дастури ҳамда "Яшил макон" умумий миллий лойиҳаси доирасида 467 минг туп мевали ва манзарали дарахт қўчиштирилди. Сирасини айтганда, туман миқёсидаги бунёдкорлик ишлари натижасида кўчалар, маҳаллалар, қишлоқлар обод бўляпти, аҳолининг турмуш фаровонлиги ошмоқда.

Оққўрғонликлар спорт ва маданият соҳасида ҳам яхши натижаларни қўлга киритиб келмоқда. Масалан, тумандаги 78-ихтисослаштирилган мактаб-интернат ўқувчилари ёшлар ўртасида Швецияда ўтказилган "Cothia Cup" футбол мусобақасида илк бор иштирок этиб, ғалаба билан қайтди.

Ёш боксчи, Осиё чемпиони Илҳомжон Эргашевнинг халқаро майдонларда эришадиган ютуқлари таҳсинга сазовор. Спортчимиз 40 дан ортиқ давлатда 53 та жағ ўтказиб, 52 тасида ғалаба қозонган. Илҳомжон 2022 йилда Россияда бўлиб ўтган "Осиё болалари" халқаро спорт ўйинларида биринчи ўринга сазовор бўлди. Бундан ташқари, спортнинг 20 тури бўйича ўтказилган Ёшлар Олимпия ўйинларида голиб чиқиб, Ватанимиз байроғини юксакка кўтарди.

2022 йили Туркияда бўлиб ўтган V Ислон бирдамлиги ўйинларида Махлиё Абдуманнопова муваффақиятли иштирок этди. У кикбоксинг бўйича кумуш медални қўлга киритди ҳамда Ўзбекистон делегациясининг медаллар захирасига ўз ҳиссасини қўшди.

Ёш спортчи Шаҳзоджон Рўзиохунов Италия пойтахти Рим шаҳрида юнонур кураши бўйича жаҳон чемпионатида иккинчи ўринни эгаллади.

Ўтган йили май ойида "Бойсун баҳори" халқаро фестивалида қатнашган туман маданият бўлими ҳузурдаги "Тўрғай" фольклор жамоаси фахрли иккинчи ўринни қўлга киритди. Шунингдек, бу жамоа Тошкент вилояти ҳокимлиги томонидан ўтказилган "Янги Ўзбекистонда янги овозлар" кўрик-танловида ҳам иккинчи ўринга лойиқ қўрилди.

Бундай натижалар сўнгги йилларда мамлакатимизда спорт ва маданият соҳаларига қаратилган эътибор, спорт ва мусиқа мактаблари инфратузилмаси яхшиланаётгани, туғарлар муваффақиятли ташкил этилаётгани самарасидир.

Ўтган йилнинг 22 сентябрь кўни Президентимиз Тошкент вилоятига ташри

фи чоғида тадбиркорликни янада ривожлантириш мақсадида Пискент, Бўка, Бекобод ва Оққўрғон туманларида 2025 йил 1 январга қадар ер, мол-мулк, айланмадан олинмадан солиқларни 1 фоиз, фойда солиғи ставкасини 50 фоиз миқдоридан белгилаш, сотилмасдан турган давлат мулки объектлари бошланғич қийматини 2 баравар арзонлаштиришга топшириқ берган эди. Оққўрғонликлар давлатимиз раҳбарининг мазкур ташаббусини катта қувонч ва мамнулик билан қабул қилди.

Ўтган йили Оққўрғон туманига амалий ёрдам бериш мақсадида Президентимиз ташаббуси билан тузилган ишчи гуруҳ томонидан тумандаги 29 маҳаллада 18 минг 234 хонадон, 1532 ижтимоий соҳа объекти ўрганилди. Жами 5210 муаммо аниқланиб, 2292 таси жойида ҳал этилди, 2917 та масала кўриб чиқилиши назоратга олинди.

Хусусан, "Ҳар бир оила — тадбиркор" дастури доирасида 125 фуқарога 4,6 миллиард сўм имтиёзли кредит олиш учун ҳожим ёрдамчилари томонидан ижобий тавсиялар берилди. Шунингдек, 77 фуқарога 1,8 миллиард сўм имтиёзли кредитлар ажратилди, 83 фуқарога суб-

сидия асосида 4 турдаги асбоб-ускуналар — тикув машинаси, мотокультиватор, пайвандлаш ускунаси ва электр арра етказиб берилди. Оилавий тадбиркорликни йўлга қўйиш мақсадида 28 фуқарога 596,8 миллион сўм кредит ажратилди. Қолаверса, 351 нафар ёшнинг ижтимоий-иқтисодий муаммоларини ҳал этиш учун 1,3 миллиард сўм йўналтирилди.

Худуддаги 180 нафар ишсизнинг доимий бандлигини таъминлаш мақсадида 1,2 миллиард сўм ажратилиши белгиланди. Шунингдек, эҳтиёжманд оилалар уй-йўлларини таъмирлаш масаласи ҳам эътибордан четда қолмади. Хусусан, 249 хонадон учун 2 миллиард 350 миллион сўм ажратилди, 101 мухтож оиллага турли моддий ёрдам кўрсатилди, 75 тасига қурилиш материаллари, чорва моллари олиб берилди.

Янги Ўзбекистон бунёдкорлари сафида бораётган оққўрғонликлар "Инсонга эътибор ва сифатли таълим йили" да ҳам илғорлар қаторида бўлиш учун енг шимариб ишга киришган. Давлатимиз раҳбари белгилаб берган вазифаларни оғишмай амалга ошириб, инсонларнинг бахтли ва фаровон турмуши учун астойдил меҳнат қиламан.

БУЮК ЎЗБЕК ЙЎЛИ

Миллий етакчимиз Хавфсизлик кенгашининг бу сафарги кенгайтирилган йиғилишида ҳам ҳарбий меросни янада кенг ва изчил ўрганиш масаласини шунчаки кўндаланг қўймади. Негаки, бу борадаги бисотимиз жуда ҳам бой ва салобатлидир. Президентимиз Амир Темур, Жалолиддин Мангуберди, Заҳириддин Муҳаммад Бобур ҳарбий маҳорати ҳақида тинимсиз бонг уриб, уларни юзага чиқариб келаётгани бежиз эмас.

БИЛАГИ ЗЎР – БИРНИ ЕНГАР, ОНГИ ВА ЮРАГИ ЗЎР ЭСА – МИНГНИ

Азамат ЗИЁ, ФА Тарих институти директори, тарих фанлари доктори, профессор

Бошланиши 1-бетда

Хитойдан Италиягача улкан кенгликда фаолият кўрсатиб, ўзларини амалдор, сўфий, чаканчи, йирик савдогар, полвон, дорбоз, хунарманд, мунажжим, қаландар, дарвеш, денгизчи, сув сотувчи, этикчи, олим, талаба, кампир ўлароқ тугган кўрүкчилар теглиши ўлкалардаги иқтисодий вазият, жумладан, нарх-наволар, тош-тарозилар, йўллар, шаҳарлар, уйлари урнашув чизмалари, ерларнинг паст-баландликлари суратлари (геоскопоско), майдонлари, жуғрофий томонлари, ҳар бир аҳоли маконининг аталishi, бошлиқлари, амирлари, улуглари, фозиллари, шарифлари, бойлариди фақирлари, улар ҳар бирининг исми ва лақаби, шухрати ва насаби, хунари ва тирикчилик манбаси бўйича қимматли маълумотларни йиғиб, Амир Темур қароргоҳига юбориб турган. Ҳазратнинг кўп тилга олинадиган "Салтанатни бошқариш ишларининг тўққиз улушини кенгаш, тадбир ва машварат, қолган бир улушини эса қилч билан бажо келтирилишини англадим", деган сўзининг маъноси ҳам давлатчиликнинг мазкур масаладаги юқас хабардорлиги даражаси орқали чакши керак. Яъни, аслида, Соҳибқирон оламнинг маъмур ва обод бўлагани Самарқанд атрофида бирлаштириш ишини тахтда ўтириб, олдиндан бажариб қўйган. Ҳарбий юришлар эса мазкур ҳолатни расмийлаштириш бўлганди, десак жуда ҳам ошириб юбормаган бўламиз. Демак, улкан салтанатлар тузиш, уларни бошқариш борасида ўз илмимиз доим бўлган. Шунинг учун ҳам ўтмишда олий ҳукмдорларимиз, вазириларимиз, амалдорларимиз, олимларимиз бошқарув муаммолари билан ўта жиддий шуғулланганини тасдиқловчи гувоҳликлар жуда кўп. "Темур тузуклари" кишилик тарихида бирдан-бир ўзига хос асар экани, ўтмишда бирон-бир давлат бошлиғи ўзининг кўп йиллик тажрибаси ўлароқ бундай қўлланма ёзмагани, аниқроғи, бундай оғир юмуш қўлидан келмаганини қайта-қайта уқтиришдан ҳеч қачон чарчамаймиз.

"Фозил одамлар шаҳри", "Қутадғу билиг", "Қобуснома", "Сибсатнома", "Ахлоқ Мухсиний", "Тухфат ал-мулк", "Тухфат ал-вузуро", "Сулук ал-мулк", "Дастур ал-вузуро", "Дастур ал-мулк", "Номайи номи", "Мақорим ул-ахлоқ", "Рисола ал-мулк", "Наводир ал-вақое", "Танбех ас-салотин" сингари рўйхатини яна давом эттириш мумкин бўлган асарлар — салтанат идораси, ҳукмдор, вази, ҳоким, турли даражадаги амалдорлар фаолиятининг ҳар хил масалаларига бағишланган қимматли қўлланмалар бошқарувчилик санъатимиз неча-неча асрлар ичра сайқалланган билим ва тажрибага таянганини исботлайди, албатта. Уларда давлат бошлиғи кенгаши иш юритиши борасида бугун ҳам ўз аҳамиятини йўқотмаган ҳикматлар етарлича топилади. Масалан, термизлик улғу аждодимиз Хожа Самандарнинг (тахминан 1730–1830 йиллар) "Дастур ал-мулк"идаги мана бу фикр: "Кенгаш ва маслаҳат куни ақл, донолик ва донишмандликни имтиҳон қилиш кунидир".

Ватан ҳимоячилари куни арафасида Президентимиз Шавкат Мирзиёев бошчилигида ўтказилган Хавфсизлик кенгашининг галдаги кенгайтирилган йиғилишини худди шундай синов куни бўлди, десак адашмаймиз.

Касбимиз тақозоси ўлароқ туриш-туриш, тарих турли воқеалар, қутилмаган ҳолат ва ишларга бой бўлишини билсак-да, Узимиз гувоҳи бўлиб келаётган мустақиллик йилларимиз, унинг икки босқичида қўрган ва қўраётганла-

римиз баъзан кишини ҳайратлантиради, саволларга кўмиб, ўйлашга мажбур қилади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ҳузуридаги Хавфсизлик кенгаши тузилганига ҳам ўттиз йил бўлди. Тўғри, бошқа давлатлардаги каби унинг фаолияти, йиғинлари кўп жиҳатдан ёпиқ кечган. Мазкур тузилманинг иши ҳақида яқин-яқингача беш-ўн гагдан иборат қуруқ ахборотдан ортинги кўрмаганимиз ҳам ҳақиқат. Бироқ сўнгги йиллар ушбу "анъана" бузилгани ва мазкур ўта муҳим давлат тузилмаси ишини бошқача йўлга қўйиш мумкинлигини кўрсатаётди.

Гап шундаки, мана уч йилдирки, Хавфсизлик кенгашининг йиллик кенгайтирилган йиғилишида қатнашиш бизга ҳам насиб этмоқда. Илк бор қақрилганимизда эса ўз қатнашувимиздан мурдао масаласида ҳатто ҳайрон ҳам бўлганимизни яшириб ўтирмаймиз. Бироқ Қуролли Кучларимиз Олий Бош Қўмондонини Шавкат Мирзиёевнинг эл-юрт, фуқароларимиз хавфсизлигини таъминлашга бағишланган чиқишлари, айниқса, юзаси қараганда мавзуга алоқаси йўқдек туюлажак қатор йўналишлар бўйича қилган чўқур ва асосли таҳлилни тинглаб, ақл чигиринидан ўтказганимизда, хавфсизлик борасида узоқ йиллар ичида шаклланиб, бошқалар қатори каминани ҳам авраб қўйган эскича тушунчалардан воз кечиш пайти келганини англаб етдик. Яъни хавфсизлик, бу — беками кўст қурол-аслаҳа, ҳарбий машқларгина эмас, балки жамиятнинг умумлашма сифати. Шунинг учун ҳам **миллий қўшинимизни энг замонавий яроқлар билан таъминлаш изчил давом этилишини алоҳида урғулаган Президентимиз бутун кенгаш давомида энг катта эътибор берган масалалардан бири ҳарбийларимизнинг билим даражаси ва ахлоқий-руҳий тайёргарлиги бўлди.**

Чиндан ҳам, сўнгги йилларда бизга яқин ва диққатимизни тортиб турган минтақаларда юз бериб келаётган

уруш-талашларда икки ҳал қилувчи омил яққол кўзга ташланмоқда: кечанига тасаввур қилиш қийин бўлган, илм-фаннинг энг сўнгги ютуқлари негизда яратилган ўта замонавий қурол-аслаҳалар ва шахс. Жанг воситалари қанчалик сайқалланиб, ақллилаштирилмасин, агар уни яратадиган ҳам, қўллайдиган ҳам одам — олим, муҳандис, аскар ва зобит эканидан келиб чиқилса, иккинчи омилнинг тенгсизлиги аёнлашди. Шу ўринда, миллий етакчимиз Хавфсизлик кенгашидаги чиқишининг бошланишида **"ўз кучимиз ва имконларимизга ишониб яшаш ва ишлашга урганишимиз керак"** лигига алоҳида урғу берганига тўхталиб ўтган бўлардик.

Бизнинг авлод мустамлака-совет даврида "коммунизм"нинг келишига ишониб яшади, мустақилликка эришгач эса "буюк давлат қурилиши"га! Ҳар икки ҳолатда ҳам бўлажак эзгу ҳаётни ким куради ва уни қурувчилар қандай бўлмоғи лозим, бунинг учун давлат ва жамиятда теглиши муҳит яратилиши керакмасми, саволни ҳеч ким берган эмас, аниқроғи, беролмасди! Сабаби ҳам маълум: эркинлик йўқ эди, ҳар ким ўз фикрини айтолмасди, билиб-билмасдан айтиб қўйса, албатта жазоланарди.

Янги Ўзбекистонга турли жиҳатлардан баҳо берса бўлади ва уларнинг барчаси ҳамда ҳар бири учун асос топилади. Сўз юритилаётган мавзу нукта назаридан олганда эса 2016 йил кузидан бошланган тарихий босқичимизни, моҳият эътибори билан инсонни эркин ва рақобатбардosh қилиш

жараёни ўлароқ баҳолаш, тўғри бўлади. Негаки, эркин шахс ва шундайларнинг йиғиндиси — жамият ўз кучига ишониб, ўз имконларини билсагина, улкан чўққиларни эгаллай олади, бўлмаса, кунни ва бутун умрини хаёлий нарсалар билан ўтказди. Охир-оқибат кўза кунда синганида, энгилроқ синонга ҳам дош беролмай қолади.

Биз эркинликни атом қувватига ўхшатамиз: ундан ёритиш, иситиш, юрғазтириш, қўтариш, яратиш ишларида фойдаланиб, кишилар турмушини энгиллаштириш, яхшилаш мумкин бўлгани ҳолда, ёмонлик, ҳатто ёвузлик бўлида ҳам суиистезмол қилиниши, айтайлик, оммавий қиргин қуролини қўллаш орқали

хусусан, ҳарбий меросимиздан унумли фойдаланиш вазифасига шунчаки тўхталмагани аниқ. Негаки, ҳар қандай илғор асбоб-ускуна, жиҳоз, жумладан, ҳарбий мақсаддаги яроқлар ҳам, янги қоғда, тенглама, кашфиётлар кишиликнинг моддий юксалиши ва жисман асрлашини таъминлашгагина қодир, холос. Инсон ва жамиятни ўз кучига ишонтирувчи, онгини комиллаштирувчи омил эса неча-неча авлодлар синовидан ўтиб, яратилган тарихий, адабий, тил, санъат, фалсафий, жуғрофий, диний меросдир! Буни тасдиқловчи мисоллар ўз ва ўзгалар бисотида жуда кўп қўллаб топилади. Миллатимиз бошидан ўтган икитасини эсга соламиз, холос:

3000 йиллик давлатчилик ўтмишимиз ичида беш марта қарамлик босқичини бошдан кечирган бўлсак, барчасида босқинчилар бизнинг меросимизни йўқ қилиб, ўзиникини тарғиб қилишга қаттиқ киришгани, бу борада муайян "ютуқлар"га эришганини ҳеч ким инкор этолмайди. Чунки ота-боболарини эсдан чиқарган, ўзлигини унутган халқ опомонга, ундан қулга айлангани "олтин қон"дир. Бунинг исботини сўнгги мустамлакачиликнинг барча азов ва асратларини ўзидан ўтказган бугунги авлод мисолида кўриб туришимиз.

Тўғри, давлат мустақиллигимизни тиклагач, қаршимизда кўндан-кўп ва оғирдан-оғир вазифалар кўндаланг тургани бор гап. Уларни бажариш ўта мураккаб шарт-шароитларда кечини олдиндан маълум эди. Бироқ тил, имло, тарихий, адабий, фалсафий, диний меросимизни тиклаш, ундан замонавий ва етук ўзбек кишини тарбиялашда оқилона фойдаланиш у ёқда турсин, айрим пайт ва ҳолларда эскича ёндашувлар давом эттирилганини энди кимдир тан олади, кимдир йўқ.

Президентимизнинг қаттиқ ва тўхтовсиз уринишлари, ишонтиришлари билан миллий-маънавий меросимизнинг барча имкониятларини ишга солиш учун етарли шароит яратилган сўнгги йилларда айнан мустақиллик давримизнинг ҳал қилувчи илк чорак асрида йўл қўйилган "Бепарволик ва бепасандлик" оқибатида кўп ишларни бошидан бошлашга тўғри келмоқда. Узоққа бориб нима ҳам қиламиз, ҳарбий мерос тушунчасининг ўзи илк бор миллий етакчимиз Шавкат Мирзиёев томонидан Хавфсизлик кенгашининг 2022 йил 12 январда

Шу билан бирга, ахборот тарқатиш восита ва йўсинлари тенги йўқ даражада илғорлаб кетаётган эндиги паллада ёлгон-яшиқ, тухмат-бўхтон, чалғитувчи, ваҳимага солувчи, қўрқитувчи, кўзгатувчи, ахлоқдан бузувчи, миллийлик, ўзликни инкор этувчи, ёт қараш ва одатларни тарғиб этувчи, ўзига бўлган ишончини йўқотиб, бошқаларга эргаштирувчи маълумотларни тизимли ва мақсадга мувофиқ етказиш, тўғри маънода ҳар бир ўй, оила, инсон қалбига онгига ҳеч бир тўсиқ ва рухсатсиз, истаган пайтида кириб бориш, уларни эгаллаш осон иш бўлиб қолаётганига ҳам кўз юмиб бўлмайди. Шу маънода, воқеликка айланган бўлган, моҳият эътибори билан таҳлилланганда, умуммиллий хавфсизлигимизга ҳам зарар келтираётган мазкур таҳдидларга қарши қандай курашиш керак, деган савол туғилиши табиий.

Кенгашида **"Ахборот майдони ҳақиқий жанг майдонига айланиб бўлди"**, дея алоҳида таъкидлаган Президентимиз аскарларимизнинг ахлоқий-руҳий тайёргарлиги масаласида маънавий,

бўлиб ўтган кенгайтирилган йиғилишида ўртага ташланган ва "Ҳарбий мерос ва замонавий тадқиқотлар институти"ни тузиш топшириғи берилган эди.

Агар ўзбек давлати 2500 йиллик каттагина вақт мобайнида дунё уруш-талаш майдонларида забардаст от суриб келгани, ўтмишдаги ҳарбий саркардаларимиз номларию ишлари ҳозирда ҳам олам узра ҳайрат, ҳавас, эътироф, ғашлик уйғотиши кўзга тутилса, давлат мустақиллигимизни тиклагач, йигирма беш йил нима иш қилдик ўзи, дея туғилган ҳақли саволга жавоб тополмай қоламиз.

Ҳарбий маҳорати бутун дунё томонидан тан олинган Амир Темур, шунингдек, Жалолиддин Мангуберди, Шохрух Мирзо, Султон Абу Саид, Заҳириддин Муҳаммад Бобур, Абдуллаҳон, Шохмалик, Ялангтўш Баҳодир сингари буюк ҳарбий арбобларимизни четга суриб, истиклол йилларида ҳам суворовчиликни давом эттирдик. Ҳатто шу ном ва мазмунда мактаблар ҳам тузиб, болаларимизни ўқитдик...

Бугун барчамизнинг қўлогимиз ва кўзимиз ўрганиб бўлган "Темурбеклар мактаблари" 2017 йилга келибгина Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг ташаббуси билан очилгани ва унга-ча қаерда юрганимиз, чорак аср "эски мактаб" бағрида униб-ўсган ҳар бир ёш ҳарбий авлоднинг сифати не бўлгани сабабини миллий қўшинчилигимиз иқтидорига узоқ йиллик таъсири даражасини тушутириб бера оламизми?

Сиёсий, ҳарбий, маънавий қиммати юқорида урғуланган "Темур тузуклари" бўйича ўқув қўлланма 2021 йилга келибгина яратилгани ва ушбу ўта зарур ва хайрли иш Қуролли Кучларимиз Олий Бош Қўмондонини Шавкат Мирзиёевнинг қайта-қайта талаб қилиши, услубий курсатмалари ўлароқ ишлаб чиқилганига шахсан гувоҳимиз! Нега шу "оддий" ишни илгари қилмадик, қилмадик?

Ҳарбий қасамёдимиз-чи? 1992 йил 3 июлда тасдиқланган "Ҳарбий қасамёд"имиз СССРнинг 1947–1991 йиллардаги "Ҳарбий қасамёди"нинг мазмунан, айрим ерларида эса сўзма-сўз қайтарилиши асосида тузилганини бугун кўпчилик билмайди. Бошқача айтганда, 2019 йилгача, яъни Президентимиз топшириғига кўра, миллий руҳ билан суғорилган "Ватанга қасамёд" қабул қилинмагунгача биз салкам ўттиз йил, моҳият эътибори билан сталинча қасамёдни ҳазм қилиб келдик.

Шу маънода, яқинда содир бўлган бир шонли воқеага диққатни қаратган бўлардик. Миллий етакчимиз ташаббуси билан Амир Темур жанговар байроғининг таъсис этилиши ва уни голиб — Марказий ҳарбий округга етказиб бориш жараёнининг қимматини тушунади, тушунмаган йўқ. Агар бир томондан, Соҳибқирондек улғу шахс кишилик тарихида бирдан-бирлиги, Ҳазрат қолдирган сиёсий, ҳарбий, маънавий мерос бошқа ҳеч қайси халқда йўқлиги, иккинчи томондан эса давлат мустақиллигимизни тиклаганимизга ўттиз икки йил тўлишини ақл ва виждонимиз чигиринидан ўтказолсак, табиий савол туғилади: нега бу ишни олдинроқ, масалан, ўн, йигирма, ўттиз йил бурунлар қилмадик, бизга нима халал берди? Наҳот, ўз қадриятларимиз қолиб, бошқаларникидан илҳомланиб юришнинг янчи оқибатлари йўланмаган бўлса?

Ботирлик, юртсеварлик ва эл учун ўзини бағишлашнинг юқас ибратини кўрсатиб қўйган Томир хотун (Tomiris), Широқ сингари миллий қаҳрамонларимизни афсонага чиқариб, ён-атрофта тортиқ қилиб юборилганини ҳеч нарса билан оқлаб бўлмайди, деб ишонамиз. Эндиликда ҳам совет ҳокимиятига қарши ўн етти йил давом этган миллий-озодлик қуроли кураши етакчилари — қўрбошиларимизни "босмач бўлган-ку", деб юрганлар орасида атоқлилари ҳам борлигини эса ҳеч қачон тушунмаймиз.

Ҳозирда давлатимиз раҳбарининг топшириқларига кўра, ҳарбий кийим-бошлар, миллий қўшинимизда кунда қўлланадиган атамалар, жумладан, буйруқлар, ҳаракатлар, манзилларни ҳам миллийлаштириш устида иш кетаётгани инobatга олинса, Истиқлолга эришиб ҳам узоқ йиллар мустамлакачилардан қолган "советча мерос"га сиғиниб келаётганимиз юзага чиқади-қолади.

Миллий-ҳарбий қолғувчилигимиздек ўта муҳим йўналишда ҳам ҳалигача ўз қозғилишимиз тополмадик, десак адашмаймиз. Айрим муסיқий асарларимиздан эски замонларнинг саси келишидан ташқари, уларнинг ҳам қайғули, ҳам қунонли тадбирларда бир хил қўлланишига ҳайрон қоламан киши.

Демак, миллий етакчимиз Хавфсизлик кенгашининг бу сафарги кенгайтирилган йиғилишида ҳам ҳарбий меросни янада кенг ва изчил ўрганиш масаласини шунчаки кўндаланг қўймади. Негаки, бу борадаги бисотимиз жуда ҳам бой ва салобатлидир. Президентимиз Амир Темур, Жалолиддин Мангуберди, Заҳириддин Муҳаммад Бобур ҳарбий маҳорати ҳақида тинимсиз бонг уриб, уларни юзага чиқариб келаётгани бежиз эмас. Чиндан ҳам биз уларнинг жанг санъати ва ҳарбий тафаккурини қойиллатиб ўрганганимиз йўқ. Қушони, эфталли, ашиналли, сомоний, қораконий, ғазнавий, салжуқий, ануштегиний ҳарбий арбобларнинг хизматлари бўйича ишларга эса ҳануз қўл ҳам урилмаган. Темурийлардан эса Соҳибқирон ва Заҳириддин Муҳаммад Бобурни унча-мунча биламиз, холос. XIII аср бошларида ҳозирги Ўрта Осиё, Афғонистон, Покистон, Эрон, Озарбайжондан иборат улкан кенгликда салтанат тузган Султон Муҳаммад Хоразмишох, XVI аср иккинчи ярмида Туркистонни бирлаштириб, давлатимиз забардастлигини таъминлаб берган Абдуллаҳон каби улғуларимиз мероси ҳали ҳам "чанг босиб ётибди".

Хўш, шунча муаммолар бор экан, уларни ечиш қўлимиздан келадики? Албатта! Миллий етакчимиз тарихий янгилиниш давримизнинг илк қўнларидан ўз кучимизга бўлган ишонч руҳини ҳар биримиз, айниқса, ёш авлод феъли ва онига синдиришга қаттиқ киришгани сир эмас. Бу — энг оқилона сиёсат. Негаки, ишончга йўғрилган руҳни синдириб бўлмайди. Кишилик ва ўз тажрибамиздаги барча буюк ишлар айнан шу омил туғайли юз берган. Унинг маъноси эса Президентимиз Ватан ҳимоячиларига йўллаган табригида жуда оддий, бироқ каттаю кичикча тушунарли равишда ифодадал берди: **"Билаги зўр — бирни енгар, онги ва юраги зўр эса — мингни"**.

ЯНГИЧА ЁНДАШУВЛАР

ДАВЛАТ ВА ХУСУСИЙ СЕКТОР

Энергетика соҳасидаги бу ҳамкорлик қандай натижа беради?

Фарҳод ЗАЙНИЕВ,
Олий Мажлис Қонунчилик
палатаси депутаты

Мамлакатимиз улкан қуёш энергияси ресурсларига эга бўлиб, йилнинг тахминан 300 кун қуёшли бўлади. Худудларимизнинг кўп қисмида максимал кўрсаткич 5,5-6 кВт/м.ни ташкил этиб, унинг техник имкониятлари 200 миллион тонна нефть эквивалентига тенг. Бу истеъмолдаги барча энергия манбаларидан уч баравар ортиқ эканини ҳисобга олсак, мавжуд имкониятдан самарали ва унумли фойдаланиш айти мудида бўлади.

Бошланиши 1-бета

Биргина мисол. Бугунги кунда иқтисодиётимизда энергия сарфи бошқа давлатлардагидан 2 баробар юқори. Бу эса энергия самардорлигини ошириш, қайта тикланадиган муқобил энергия манбаларидан фойдаланиш ҳамда соҳадаги ислохотларни жадаллаштиришни тақозо этмоқда.

Яқин келажақда ҳам инсониятнинг табиий ресурсларга талаби муттасил ортиб бораверади. Шароит шунга ишора қилапти. Айниқса, энергия муаммоси глобал масалга айланиб, жаҳонда иқлим ўзгариши, аҳоли сони кўпайиши, sanoat ривожланиши натижасида ёқилғи энергетикаси ва иссиқликка талаб ортипти, айниқса, куз-киш мавсумида бу тобора кўпроқ сезилмоқда.

Тараққий этган мамлакатлар тажрибаси давлатлар sanoatлашгани сари уларнинг ишончли электр энергияси таъминотида фойдаланиш даражаси ҳам ошиб боришидан дарак беради. Чунки даромад манбаи кўпайиши ўрта синфнинг ривожланиши ва натижада турмуш тарзи яхшиланишига бевосита боғлиқ. Юртимиз мисолида кўрайдиган бўлсак, сўнгги олти йилда аҳолимиз 13 фоиз, sanoat корхоналари эса 2 баробар ортиб, 45 мingga 100 минггага кўпайди. Натижада электр энергиясига талаб камида 35 фоиз ошди ва бу кўрсаткич йилдан-йилга кўпайиб борапти. 2030 йилга келиб, республика истеъмолчиларининг табиий газга йиллик талаби ҳозирги 54,2 миллиард куб метрдан 65 миллиард куб метргача, электр энергиясига эса жорий 74 миллиард кВт соатдан 110 миллиард кВт соатгача ошиши ҳисоб-китоб қилинган.

Монополия бекор қилинади

Табиий ресурсларни ишлаб чиқариш катта қувват талаб этади. Бунинг учун

замонавий асбоб-ускуналар, илгор технологиялар зарур. Айниқса, эҳтиёж бир неча баробар ошиб бораётган шароитда эски, яроқсиз ускуналар иш жараёнига дош бера олмайд. Улар замонавий буғ-газ ускуналарига қараганда 2 баробар кўп ёқилғи сарфлайди. Афсурски, юртимиздаги иссиқлик электр станциялари энергоблокларнинг аксарияти эски ва 25 йилдан ортиқ вақт давомида фойдаланиб келинмоқда.

Шу боис, соҳада хусусийлаштиришни фаоллаштириш даври келди. Бу ижтимоий-иқтисодий ва давлат бошқаруви соҳаларида қўллаётган ислохотлардан биридир. Давлатимиз раҳбари навбатдаги Мурожаатномасида таъкидлаганидек, жорий йилда катта хусусийлаштиришни бошлашимиз, мингга яқин корхона савдога чиқарилади. Қолаверса, 2022–2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегиясида энергетика соҳасида хусусийлаштириш жараёнини жадаллаштириш, электр энергияси таъминотида монополияни бекор қилиш ва нефть-газ соҳасида трансформация жараёнини тезлаштириш орқали ижтимоий ҳимоя кафолатлари белгиланган ҳолда бозор механизмларини жорий этиш назарда тутилган.

Давлат корхоналарини хусусийлаштириш, яъни акцияларни инвесторга сотиб, давлат-хусусий шериклигини йўлга қўйиш мамлакатимизда олти йил олдин бошланган янги ислохотлардан бири эди. Бу амалиёт ўз натижасини бера бошлади ва энди уни янада ривожлантириш зарур. Хусусан, давлат иштирокидаги корхоналарни трансформация қилиш, иқтисодиётда самарасиз ишлаётган корхоналар улушини камайиш хисобига сифат жиҳатидан янги, ижтимоий ва корпоратив бошқарув таъминотида асосланган инвестиция-

СОҲАДА 2026 ЙИЛГА БОРИБ, ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КўРСАТКИЧINI ҚўШИМЧА 30 МИЛЛИАРД КИЛОВАТТ-СОАТ ОШИРИБ, ЖАМИ 100 МИЛЛИАРД КИЛОВАТТ-СОАТГА ЕТКАЗИШ КўЗДА ТУТИЛГАН. ДАВЛАТ-ХУСУСИЙ ШЕРИКЛИК ТАМОЙИЛИ АСОСИДА 3 ТА ИССИҚЛИК ЭЛЕКТР СТАНЦИЯСИ ҚУРИШ ОРҚАЛИ ҚўШИМЧА 634 МЕГАВАТТ ЁКИ ЙИЛГА 5,1 МИЛЛИАРД КИЛОВАТТ-СОАТ ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ЙўЛГА ҚўЙИЛАДИ.

лар ҳамда ишлаб чиқариш унумдорлиги юқори технологиялардан фойдаланишни рағбатлантириш лозим.

Айниқса, иқтисодиётнинг драйвер тармоқлари булган нефть-газ ва кимё sanoatини кафолатли тарзда энергия ресурслари хомашё базаси билан таъминлаш муҳим. Бунинг учун геология-қидирув ишлари, қазив ва қайта ишлаш жараёнига хорижий инвесторларни жалб қилишни жадаллаштириш ҳамда минерал хомашё базаси захираларини кўпайтиришни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш талаб этилади. Ишлар йирик лойиҳалар, инвесторлар билан самарали ҳамкорлик орқали амалга оширилади. Яъни инвестицион лойиҳалар қанча кўп бўлса, шунча яхши.

Ҳисоб-китобларга қўра, энергия ресурслари бўйича қўшимча қувватларни яратиш учун камида 25-30 миллиард доллар маблағ зарур. Лекин "Ўзбекнефтегаз" АЖ ва "Иссиқлик электр станциялари" АЖнинг ҳозирги молиявий ҳолати бу қийматдаги лойиҳаларни амалга оширишга имкон бермайди. Ўз навбатида, мазкур корхоналар томо-

нидан кредит жалб этилиши мамлакат ташқи қарзи миқдори ошишига олиб келади. Шундай экан, янги қувватларни яратишнинг бирдан-бир йўли соҳага хусусий инвестиция кириб келишини таъминлаш ва энергия ресурслари бозорини босқичма-босқич ислох қилиш бўлиб қолмоқда.

Давлатимиз раҳбарининг тегишли фармони билан "Ўзбекистон миллий электр тармоқлари" АЖ 2023 йил, "Ўзтрансгаз" АЖ эса 2024 йил якунига қадар халқаро кредит рейтингини қўлга киритиб, мустақил равишда халқаро банклар ва капитал бозоридан маблағ жалб этишга эришиши белгиланган. Мазкур корхоналар фаолиятини тақомиллаштириш ва уларнинг операциялар самардорлигини ошириш мақсадида соҳага хусусий сектор жалб қилинади.

Бундан дастлаб ўн тўртта шаҳар-туманда табиий газ ва электр энергиясини улгуржи харид қилиш ҳамда сотиш вазифаси хусусий операторларга берилди. Бундан ташқари, давлат иштирокидаги 17 йирик монопол корхонани хусусийлаштириш ва трансформация

қилиш белгиланган. Жумладан, "Ўзбекнефтегаз" АЖнинг камида 49 фоизи ва "Иссиқлик электр станциялари" АЖдаги 51 фоиз ва ундан юқори миқдордаги давлат улушлари хусусийлаштирилади. "Ўзтрансгаз" АЖ, "Худудгазтаъминот" АЖ, "Ўзбекистон миллий электр тармоқлари" АЖ, "Худудий электр тармоқлари" АЖ, "Ўзбекгидроэнерго" АЖда ҳам трансформация ва хусусийлаштириш жараёнини самарали ташкил этиш механизмлари кўрсатилган.

Чекланмаган электр манбаи

Электр энергиясига талабни қондиришнинг яна бир самарали усули муқобил энергия манбаларидан фойдаланишдир. Қуёш, шамол, сув ва бошқа табиат инъомларидан электр энергияси ишлаб чиқариш жаҳонда аллақачон оммалашиб борапти. Қайта тикланиш хусусиятига эга ушбу манбалар экологияга мураккаб зарарсиз экани билан инсоният учун янада қадридлидир.

Тахлилларга қўра, сайёрамиз аҳолиси истеъмол қиладиган бирламчи энергия таъминотининг бешдан бир қисми қайта тикланувчи энергия манбаларидан олинади. Ушбу сектор 2040 йилгача ҳар йили 2,6 фоиз ўсишни давом эттириши кутилмоқда.

Мамлакатимиз улкан қуёш энергияси ресурсларига эга бўлиб, йилнинг тахминан 300 кун қуёшли бўлади. Худудларимизнинг кўп қисмида максимал кўрсаткич 5,5-6 кВт/м.ни ташкил этиб, унинг техник имкониятлари 200 миллион тонна нефть эквивалентига тенг. Бу истеъмолдаги барча энергия манбаларидан уч баравар ортиқ эканини ҳисобга олсак, мавжуд имкониятдан самарали ва унумли фойдаланиш айти мудида бўлади.

Шундан келиб чиқиб, муқобил энергия манбалари олиш технологияларини жадаллаштириш бўйича қатор лойиҳалар амалга оширилляпти. Яқин истиқболда худудларда кичик ҳажмдаги қайта тикланувчи энергия манбаларидан фойдаланиш кескин оширилади. Мисол учун, Олмалик ва Бекобод шаҳарларидаги каби йирик sanoat корхоналарида минг мегаваттлик қуёш электр

станциялари ўрнатилади ва йилга 2,5 миллиард килловатт соат электр ишлаб чиқариш йўлга қўйилади. Бу орқали Тошкент вилояти аҳолисининг 30 фоиз электр истеъмоли таъминланади, бундан ташқари, 500 миллион куб метр газ иқтисод қилинади.

Шамол энергетикасини ривожлантириш учун ҳам Ўзбекистон улкан салоҳиятга эга. Жумладан, Қорақалпоғистон Республикаси, Навоий, Қашқадарё, Сурхондарё, Жиззах ва Тошкент вилоятларида шамол тегирилари қуриш орқали яхши самарага эришилади. Мурожаатномада қайд этилганидек, "яшил энергия"га тезроқ ўтсак, бу борада қонунларимизда ҳам аниқ механизмлар белгиланса, аҳоли фаровонлиги юксалади ва тадбиркорлар имкониятлари янада кенгайди.

Албатта, бугун замон ҳар қачонгидан ҳам тезлашди. Фаровонлик ошгани сайин аҳоли талаб ва эҳтиёжлари ҳам ортиб бормоқда. Шу сабабли энергетика соҳасида рақамлаштиришни жадаллаштириш, хусусийлаштириш ва трансформация жараёнини яқунлаш билан бирга, энергия ресурслари тежамкорлиги борасида давлат ва жамоатчилик назоратини кучайтириш бўйича ҳуқуқий асосларни мустаҳкамлаш зарур.

Соҳада 2026 йилга бориб, электр энергияси ишлаб чиқариш кўрсаткичинини қўшимча 30 миллиард килловатт-соат ошириб, жами 100 миллиард килловатт-соатга етказиш кўзда тутилган. Давлат-хусусий шериклик тамойили асосида 3 та иссиқлик электр станцияси қуриш орқали қўшимча 634 мегаватт ёки йилга 5,1 миллиард килловатт-соат электр энергияси ишлаб чиқариш йўлга қўйилади.

Ўтган йили шундай станцияларнинг 7 таси ишга туширилган эди. Келгуси йилда яна 4,5 минг мегаваттлик 11 та йирик лойиҳа якунига етказилади. Жумладан, Бухоро, Жиззах, Қашқадарё, Навоий, Самарқанд, Фарғона ва Тошкент вилоятларида барпо этиладиган қуёш ва шамол электр станциялари ҳисобидан қўшимча 14 миллиард килловатт электр ишлаб чиқарилади ва бу орқали хонадонларга бериладиган электр энергиясининг 50 фоиз кўпайтиришга эришилади.

РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТ

Дилшод МУРОДОВ,
Республика аэрогеодезия маркази бўлим бошлиғи

Озиқ-овқат хавфсизлиги, иқлим ўзгаришлари сабаб қишлоқ хўжалигида юзага келаётган қийинчиликлар ва маҳсулотлар тақчиллиги ҳақида кўп гапиряпмиз. Аслида, ушбу глобал масала аксарият давлатларда жиддий муаммага айланган. Бундай шароитда биринчи навбатдаги талаб ерни асраш, муҳофаза қилиш ҳамда улардан тўғри ва самарали фойдаланиш бўлиб қолмоқда.

Кейинги йилларда юртимизда ердан оқилана фойдаланиш ва ер муносабатлари соҳасида рақамли иқтисодиётни асосий драйвер соҳага айлантириб, унинг ҳимоя қилини, иқтисодиётда самарасиз ишлаётган корхоналар улушини камайиш хисобига сифат жиҳатидан янги, ижтимоий ва корпоратив бошқарув таъминотида асосланган инвестиция-

2022–2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегиясида рақамли иқтисодиётни асосий драйвер соҳага айлантириб, унинг ҳимоя қилини, иқтисодиётда самарасиз ишлаётган корхоналар улушини камайиш хисобига сифат жиҳатидан янги, ижтимоий ва корпоратив бошқарув таъминотида асосланган инвестиция-

Шаффоф ва очик тизим

Табиат инъом этган катта бойлик — жами 44 892,4 минг гектар ер майдонига эга давлатимиз. Бу ер майдони катталиги, унумдорлиги, демакки, имкониятлари кенглиги бўйича дунё мамлакатлари ўртасида яхши кўрсаткич, албатта. Шунга мос равишда бизда қишлоқ хўжалиги ва бошқа соҳаларни ривожлантириш имкониятлари ҳам анча юқори.

Юртимиздаги ер майдонлари фойдаланиш мақсади ва тартибига қўра, бир неча тоифа — қишлоқ хўжалиги, sanoat, транспорт, алоқа, мудофаа ва бошқа мақсадларга ҳамда табиатни муҳофаза қилиш, соғломлаштириш ва рекреация мақсадларига мўлжалланган ерлар,

ЕРНИНГ ҲИСОБИ БЎЛСА,
ЗАВОЛИ БЎЛМАЙДИ

аҳоли пунктлари ерлари, тарихий-маданий аҳамиятга молик ерларга бўлинади. Шундан асосийси қишлоқ хўжалиги мўлжалланган ерлар бўлиб, уларнинг умумий майдони 22 миллион 116 минг гектарни ташкил этади.

Уни кенгайтириш бўйича охириги йилларда катта ишлар олиб бориляпти. Хусусан, ерларни қайта фойдаланишга киритиш, лалми ва яйлов ерларни ўзлаштириш юзасидан суғориш қудуқлари қазив, насос агрегатлари ўрнатиш ҳамда янги мевали боғлар ва тоқорлар барпо этиш ишлари тизими равишда амалга оширилмоқда. Шу билан бирга, ер майдонлари хатловдан ўтказилиб, ҳисоб-китоби мунтазам янгилаб бориляпти.

Юртимиз қишлоқ хўжалиги ерларини рўйхатдан ўтказиш ишлари 2022 йилнинг 1 майдан йўлга қўйилган эди. Бунинг учун Жаҳон банкининг қўллаб-қувватлаш жамғармаси кўмағида махсус механизм — Кадастр ва кўчмас мулкни рўйхатдан ўтказиш интеграцион ахборот тизими ишлаб чиқилди. Хатлов натижалари эса Республика аэрогеодезия маркази томонидан ана шу дастурга киритиб боришмоқда. Бугунга қадар 23 миллион гектар қишлоқ ерининг электрон хариталари яратилиб, шундан 22 миллион гектари давлат рўйхатидан ўтказилишига эришилди.

Ҳозир ер бўйича барча муносабатлар қонуний ва янги тартиблар асосида амалга ошириляётганини ҳисобга олсак, хатлов натижаларида акс эттириладиган ердан фойдаланувчилар номи, уларнинг манзили, майдони ва чегаралари бўйича маълумотлар муҳим. Қолаверса, хатлов натижаларидан ер кадастри маълумотларини янгилаб бориш, ердан фойдаланувчиларнинг ягона солиқ ставкаларини ҳисоблаш ишларини бажаришда ҳам асосий ҳужжат сифатида фойдаланилади.

Тизим аҳоли учун ҳам қатор қулайликларга эга. Яъни қишлоқ хўжалиги

Музаффар Абдуллаев оғлан суратлар.

ерларини рўйхатдан ўтказиш нафақат маълумотлар базасини шакллантириш, балки англашилмовчилик туфайли ердан фойдаланувчиларнинг ортиқча солиқ тўлаши ёки ердан ноқонуний фойдаланиш каби ҳолатларнинг олдини олади. Мазкур рўйхат барча учун очик бўлиб, исталган киши геопортал орқали кўчмас мулк жойлашган вилоят, туман ёки шаҳар номи, кадастр рақами, давлат рўйхатидан ўтган сана, ҳужжат ва амалдаги ер майдони каби маълумотларни очик ва шаффоф қўриши мумкин.

Ер — умуммиллий бойлик

Амадатдаги қонунчиликка мувофиқ, ер — умуммиллий бойлик. Умуммиллий бойлик тушулчаси эса мамлакат ер фондининг умумий тарзда давлат мулки эканини аниқлатади. Бошқа табиий

ресурслар каби ер ҳам давлат муҳофазасида бўлгани сабабли ундан оқилана, тўғри ва илмий асосланган тарзда фойдаланиш лозим.

Бугунги кунда Республика аэрогеодезия маркази мутахассислари томонидан нафақат қишлоқ хўжалиги, балки барча турдаги ер майдонларини хатловдан ўтказиш, "Аргис" дастурида электрон маълумотлар базасини яратиш ишлари амалга оширилмоқда. Хатлов ишлари замонавий усул ва технологиялар, юқори аниқликдаги улчов асбобларидан фойдаланган ҳолда бажарилади. Авалгидек ҳар қарч ерни жойида ўлчаб, қўзғаларда қайд этиш ҳозир ўтмишга айланган. Бугун ер майдонларини ўзи учар қурилмалар ўлчаб, электрон тизимлар рўйхатга оляпти. Қатор хорижий давлатлар, хусусан, Швейцариянинг "Leica" компанияси билан доимий ҳам-

Бугунга қадар юртимиз бўйлаб жами 137 та тумандаги 5389 та маҳаллада хатлов якунига етказилиб, ер кадастри маълумотлари янгиланди. Хатлов ўтказилган худудларнинг умумий майдони 9 миллион 566 минг гектар бўлиб, ер участкаларига жами 327 минг 625 тақорланмас контур рақами қўйиб чиқилди.

корлик йўлга қўйилган. Жараёнда корхона ишлаб чиқарадиган TS02, TS11, GS10 ва GS18 маркали юқори аниқликка эга электрон тахеометрлар, GPS қурилмалардан кенг фойдаланамиз. Улар тизимдаги ҳисоб-китоб ишларида хатога йўл қўйиш эҳтимолини деярли йўққа чиқаради, адашишга йўл қўймайди.

Хатлов ишлари, асосан, 3 босқичли қамраб олади. Биринчи босқич дешифровка ишларидан иборат. Яъни ҳар бир ердан фойдаланувчининг контурлари ҳамда топозэлементлари хатловдан ўтказилиб, тақорланмас янги контур рақамлари берилди. Шу асосда электрон рақамли қишлоқ хўжалиги хариталари ва қайдномалари яратилади. Иккинчи босқичда ана шу харита ва қайдномалардан фойдаланган ҳолда, ҳар бир ердан фойдаланувчининг контурлари сонидан қатъи назар, битта объект сифатида хатловдан ўтказиб, алоҳида тартиб рақами берилиши. Сўнгги, учинчи босқичда "Аргис" дастурига киритилган хатлов натижалари асосида турли масштабдаги қишлоқ хўжалиги хариталари яратилади.

Бугунга қадар юртимиз бўйлаб жами 137 та тумандаги 5389 та маҳаллада хатлов якунига етказилиб, ер кадастри маълумотлари янгиланди. Мазкур худудларнинг умумий майдони 9 миллион 566 минг гектар бўлиб, ер участкаларига жами 327 минг 625 тақорланмас контур рақами қўйиб чиқилди. Хатлов ишлари 2023 йилда якунлаштириш режалаштирилган. Бундан 28 туманда ер ресурслари хатловдан ўтказилади. Олинган натижалар асосида ер ресурслари ҳолати бўйича тахлилий маълумотлар, ҳисоботлар тайёрланади ҳамда ернинг миқдорий ҳисобини тўлиқ ва тўғри юритиш тизимини тақомиллаштириш юзасидан тақлиф ва тавсиялар ишлаб чиқилади. Аммо бу билан ишлар ниҳоятсигача етмайди, электрон тизимдаги маълумотлар доимий янгилаб борилади.

АЛИШЕР НАВОЙИ ТАВАЛЛУДИНИНГ 582 ЙИЛЛИГИ

НАВОЙИ ҚАНЧА ВА НЕЧТА ЖАНРДА АСАР БИТГАН?

Султонмурод ОЛИМ, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими

Бошланиши 1-бетда

Тўғри, бу санокдаги "Хамса"нинг 5 достони, "Насойим ул-муҳаббат", "Тарихи анбиъ ва ҳукамо", "Хамсат ул-мутаҳаййирин", "Ҳолоти Пахлавон Муҳаммад", "Ҳолоти Саййид Ҳасан Ардашер", "Тарихи мулуки Ажам", "Маҳбуб ул-қулуб", "Вақфия", "Муҳокамат ул-луғатайн", "Мезон ул-авзон", "Лисон ул-тайр", "Маҷолис ун-нафоис" — ҳақиқатан ҳам асар. Улар 17 та. Қолган 7 номдаги нарса асар эмас, тўплам. Уларнинг ҳар бири бир неча асарни ўз ичига қамраб олган-ку. Булар — "Ғаройиб ус-сиғар", "Бадоеъ ул-васат", "Навоидир уш-шабоб", "Ғаройиб ул-қибар" девонлари, "Назм ул-жавоҳир", "Арбаъин", "Муношаот" тўпламлари.

20 жилднинг 1- ва 2-жилдларидаги лирик асарларнинг ҳаммаси 3-6-жилдларни ташкил этган "Ҳазойин ул-маоний"га кирган тўрт девонда бор. Шунинг учун санокни 3-жилддан бошлаймиз:

3-жилд: "Ғаройиб ус-сиғар" — 650 ғазал, 1 мустаозод, 3 мухаммас, 1 таржиъбанд, 1 маснавий, 50 қитъа, 133 рубойи, яъни жами — 839 асар.

4-жилд: "Навоидир уш-шабоб" — 650 ғазал, 1 мустаозод, 3 мухаммас, 1 таржиъбанд, 1 таркиббанд, 50 қитъа, 52 муаммо, яъни жами — 758 асар.

5-жилд: "Бадоеъ ул-васат" — 650 ғазал, 1 мустаозод, 2 мухаммас, 2 мусаддас, 1 таржиъбанд, 1 қасида, 60 қитъа, 10 қисон (пугз), 13 туюқ, яъни жами — 740 асар.

6-жилд: "Ғаройиб ул-қибар" — 650 ғазал, 1 мустаозод, 2 мухаммас, 1 мусаддас, 1 мусамман, 1 таржиъбанд, 1 соқиннома, 50 қитъа, 86 фард, яъни жами — 793 асар.

7-жилд: "Хамса"даги "Ҳайрат ул-аброр" достони, яъни 1 асар.

8-жилд: "Хамса"даги "Фарҳод ва Ширин" достони, яъни 1 асар.

9-жилд: "Хамса"даги "Лайли ва Мажнун" достони, яъни 1 асар.

10-жилд: "Хамса"даги "Сабаъи сайёр" достони, яъни 1 асар.

11-жилд: "Хамса"даги "Саъди Исқандарий" достони, яъни 1 асар.

12-жилд: "Лисон ул-тайр" достони, яъни 1 асар.

13-жилд: "Маҷолис ун-нафоис" тазкираси, яъни 1 асар.

14-жилд: "Маҳбуб ул-қулуб", "Муношаот" тўплами (ҳар бири алоҳида алоҳида битилган 103 мактуб), "Вақфия" асарлари, яъни жами — 105 асар.

15-жилд: "Хамсат ул-мутаҳаййирин" манокіби, "Ҳолоти Саййид Ҳасан Ардашер", "Ҳолоти Пахлавон Муҳаммад" ҳолотлари, "Назм ул-жавоҳир" тўплами (255 рубойи), яъни жами — 258 асар.

16-жилд: "Муҳокамат ул-луғатайн", "Мезон ул-авзон", "Тарихи анбиъ ва ҳукамо", "Тарихи мулуки Ажам", "Арбаъин" (40 қитъа), "Сирож ул-муслимин", "Муножот", "Рисолаи тийр андохтан" (бу рисола услубан Алишер Навоий ёзган асарга мутлақо ўхшайди, шунинг учун унинг шоир асарлари сирасига киритилгани баҳсли) асарлари, яъни жами — 47 асар.

17-жилд: "Насойим ул-муҳаббат мин шамойим ул-футууеват" тазкираси, яъни 1 асар.

18-жилд: "Девони Фониӣ" (бошланиш қисми) — 270 ғазал.

19-жилд: "Девони Фониӣ" (давоми) — 286 ғазал.

20-жилд: "Девони Фониӣ" (давоми) — 1 мусаддас, 1 марсия, 64 қитъа, 72 рубойи, 16 таърих, 266 муаммо, 9 пугз (чистон) (бу ҳисоб-қитоблар "Девони Фониӣ"да жами 985 асар борлигини кўрсатяпти); "Ситтаи зарурия" тўплами (6 қасида — "Рух ул-қудс", "Айн ул-ҳаёт", "Тухфат ул-афкор", "Қут ул-қулуб", "Минҳож ул-нажот", "Насим ул-хулд"), "Фусули арбаа" тўплами (4 қасида — "Саратон", "Ҳазон", "Баҳор", "Дай"), "Муфрадот" асари, яъни жами — 440 асар.

Шундай қилиб, Навоийнинг ўзи китобларига киритган асарлари умумий сони 4 минг 544 (Навоий "Рисолаи тийр андохтан"ни ёзгани баҳсли экани ҳисобга олинса, 4 минг 543) тани ташкил этади. "Мукаммал асарлар тўплами"нинг 20-жилдида "Расмий девонларга кирмаган шеърлар" ҳам берилган. Уларнинг сони қуйидагича: 35 ғазал, 4 қитъа, 1 марсия, 1 тахмис, булардан ташқари, турли манбаларда Навоийга нисбат берилган 14 байт илова қилинган. Агар бу иловалардаги фақат 41 асарнигина қўшганда ҳам умумий рақам 4 минг 585 тани ташкил этади. Демак, энди қилиб ишонч билан айтиш мумкин, Навоий 60 йилга яқин умри мобайнида 4 минг 585 та асар яратган!

Бу ерда келажакда аниқлик киритилиши зарур бўлган икки нозик нуқта бор. Биринчиси шуки, "Назм ул-жавоҳир"даги шеърлар арабийдан, "Арбаъин"даги шеърлар эса форсийдан таржима қилинган. Аммо навоийшунослигимизда ҳали улар қай даражадаги ёки қайси тилдаги таржималар экани илмий аниқлаштириб берилганича йўқ. Иккинчиси шуки, бу соҳиб қаламнинг наср ва назм аралаш битилган асарларидаги шеърли парчаларни ҳам алоҳида, яъни мустақил асарлар ҳисоблаш мумкинми ёки йўқлиги аниқлик киритиш лозим. Қизиқи, улар орасида ҳам бировларнинг ё назмий, ё насрий фикрларини шеърга солиш ҳодисаси бор. Бу шеърли парчаларга асос бўлган манбаларнинг катта қисми эса ё арабий, ё форсий матн бўлган. Демак, бу ерда ҳам таржимавийлик ҳодисаси юз берган.

Ҳозирча биз бу шеърли парчаларни мустақил асарлар таркибига киритмадик ва санокқа қўшмадик.

Инсоннинг табиати қизиқ, ҳаммининг хотираси ҳам унчалар ишончли ёки мустаҳкам бўлавермайди. Мабодо бирова иккита маълумот айтсангиз-ю, кейин текшириб кўрсангиз, ана шу икки ахборотдан биттаси бу одамнинг ёдида мустаҳкам қолади-ю, иккинчисини унутди. Хўш, қайси бири эсда қолади? Муайяноғи. Қандай маълумот муайян ҳисобланади? Аввало, рақами бори.

Дейлик, Тошкентдан Бухорога автомобилда жўнаспиз. Йўл-йўлкай Самарқандда — Мирзо Улугбек расадхонаси бекатида бир оғайнингиз сиз билан кўришиб, китобини бериб юбормоқчи. Унга кўнгирак қилиб, икки маълумотдан иборат ахборотни етказасиз:

— Соат бешларда Самарқанддан ўт-

Муқаддас динимиздаги ақида шундайки, Аллоҳнинг шериги йўқ. Қози бир маҳбусдан:

— Отинг нима? — деб сўрабди. У:

— Аллоҳ... — деб бошлаган экан, қози:

— Жаллод! — деб буюрди. Жаллод етиб келиши билан маҳбуснинг калласини жудо қилишга буюрди. Чунки ўзини "Аллоҳ" деб ҳисоблаб, қодир бўлди.

Ҳолбуки, бу кимсанинг оти "Аллоҳберди" экан. "...Берди"сини айтиб улгурмабди бадабх.

Гапни бунчалар узоқдан олиб келаётганимизнинг сабаби бор.

Навоий лирикасини тадқиқ қилган Ёқубжон Исҳоқов шоирнинг "Ҳазойин ул-маоний"га кирган 4 девониде жами 16 та лирик жанрга оид шеърларини киритганини кайд этган. Шу-шу кўп эйиларлар матбуот, радио ва телевидение орқали чиқиларида, турли учрашуларда билиб-билмай: "Навоий 16 жанрда ижод қилган", дейдиган бўлиб қолди.

Шу ахборотни газета ёки журналда ўқисангиз ҳам, радио ёки телевидение орқали эшитсангиз ҳам унинг мутлақо хато эканини муаллиф ёки сўзловчи ҳам, энг ёмони, минг-минг ўқувчи ёки тинловчи ҳам айта олмайсиз. Оқибатда ўқиганлару эшитганлар онига шу асосиз фикр муҳрларин қолавереди. Бу хатони тузатиш керак.

Келинг, яхшиси, Навоий айнан нечта жанрда асар яратганини аниқлаштириб

Шунинг учун Навоий туркий ва форсий тилда жами 18 лирик жанрда ижод қилган, деб ҳисоблашимиз зарур.

19-жанр — дебчо. Шоир ўзи тузган дастлабки девон бўлмиш "Бадоеъ ул-бодя"га ҳамда "Ҳазойин ул-маоний"га алоҳида-алоҳида "Дебчо"лар биттади.

20-жанр — муножот. Улуг мутафаккирининг навоийшунослиқда "Муножот" номи билан машҳур бўлган ихчам насрий асари жанрини шундай белгилаш мумкин. Аслида, Навоий лирик асарлари орасида ҳам муножот-ғазал, муножот-рубойи ва бошқалар бор, 6 достони бошланиш қисмларида ҳам муножот боблар мавжуд. Лекин илмда дастлаб шоирнинг ўзи тузган "Куллиёт"ни учун махсус сўзбоши сифатида ёзилган деб қаралган, кейинроқ эса Аллоҳга таваб-тазарру ва илтиҳолар қилиш илминига махсус битилган асар сифатида баҳоланган бу насрий асар жанрини "муножот" деб белгилашдан бошқа йўл йўқ.

21-жанр — достон. "Хамса"даги беш асар ("Ҳайрат ул-аброр", "Фарҳод ва Ширин", "Лайли ва Мажнун", "Сабаъи сайёр", "Саъди Исқандарий") ҳамда "Лисон ул-тайр" — достон. Уларни "маснавий" деб аташ ҳам расм бўлган. Бироқ биз буғун "Ҳазойин ул-маоний"да ҳам жуфт қофияга асосланган байтлардан иборат 1 лирик маснавий, яъни Навоийнинг устозларидан бири Саййид Ҳасан Ардашерга йўллаган шеърли мактуби билан асарга.

Агар кейин санаганимиз олти лиро-эпик асарни ҳам "маснавий" десак, уларни лирик маснавий билан бир жанр деб ҳисоблашимизга тўғри келади ва бу илман хато бўлур эди. Шунинг учун биз бу олти асар жанрини "достон" деб ҳисоблаш тарафдоримиз. Бу 6 достонга нисбатан "маснавий" атамасини ҳам қўллаган ҳеч ким қарши эмас. Аммо бу жанрни эмас, шеърли шаклни билдириб келишини унутмаслик керак. Жанрни белгилашда эса шаклий хусусиятлардан ташқари, мазмун жиҳати ҳам жиҳдий ҳисобга олинади.

22-жанр — тазира. Навоий 2 та тазира яратган. "Маҷолис ун-нафоис" — шоирлар ва "Насойим ул-муҳаббат мин шамойим ул-футууеват" — шайх-авлиёлар ҳақидаги тазира.

23-жанр — ижтимоий-публицистик панднома. "Маҳбуб ул-қулуб" шу жанрда битилган. Панднома йўналишига кўра, у тип жиҳатидан Кайковуснинг "Қобуснома", Саъдийнинг "Гулистон", Жомийнинг "Баҳористон" асарларига ўхшаса ҳам, бунда ижтимоий-публицистик руҳ устунлик қилади. Шунинг учун унинг жанри шу тарзда белгиланади.

24-жанр — мактуб (иншо). "Иншо" сўзининг тилимизда таълим жараёнида бирор мавзуда битиладиган ижодий ишни аниқлаштириш ҳам ҳисобга олсак, бу жанрни ифодалашда "мактуб" истилоҳи маъқулроқ кўринади. Шоирнинг ўзи турли замондошларига битган 103 мактубини "Муношаот" номи билан алоҳида тўплам қилган.

25-жанр — ҳолот-манокіби. "Хамсат ул-мутаҳаййирин" манокіби, "Ҳолоти Саййид Ҳасан Ардашер", "Ҳолоти Пахлавон Муҳаммад" ҳолотлари шу тоифага кирди. Муайян тарихий шахс ҳақида битилган бу уч асар муслмон Шарқи адабиётидаги аънаваный манокібларга айнан ўхшайди. Шунинг учун улардан иккитаси номига муаллифининг ўзи "ҳолот" сўзини қўшган. Лекин уларда манокіблик хусусиятлари ҳам йўқ эмас. Шуларни ҳисобга олганда, бу жанрни шартли равишда "ҳолот-манокіб" деб атадик.

26-жанр — илмий рисола. Икки (форсий ва туркий) тил қисси ва туркий тил фазилатлари хусусидаги "Муҳокамат ул-луғатайн", аруз вази назариясига бағишланган "Мезон ул-авзон" ҳамда форс-тожик тилида ёзилган, муаммо жанри назариясидан иборат "Муфрадот" асари айнан шу жанрнинг типик намуналаридир.

27-жанр — тарихий рисола. Аслида, тарих ҳам илм ва Навоийнинг "Тарихи анбиъ ва ҳукамо" ҳамда "Тарихи мулуки Ажам" асарларини илмий рисолалар таркибига киритиш мумкин. Бироқ бу ерда тарих буюқ бадий қалам соҳиб тарафидан битилган. Унда воқеа-ҳодисалар баъни оддий илмий тарихлардан кескин фарқ қилади. Шунинг учун бу икки асар жанрини "тарихий рисола" тарзида белгилаш лозим кўрилади. Номларидан ҳам аниқлаштириб турганидек, "Тарихи анбиъ ва ҳукамо"да пайғамбарлар ва ҳақимлар, яъни файласуф донишмандлар ҳаёти ҳақида маълумотлар берилиб, уларнинг эътиборли сўзларидан намуналар келтирилади, "Тарихи мулуки Ажам"да эса Эрон подшоҳлари тарихи ёритилди, бу тарих муайян тизимга солинади. Бу икки асарини Навоийнинг ўзи бир умумий ном остида бириктириб, "Зубдат ул-таворих" деб ҳам атайди.

28-жанр — вақнома. Навоийнинг 40 ёшида, яъни 1481 йили битган "Вақфия" асари жанри шу тарзда белгиланади. Чунки бу асар шу қадар ўзига хоски, моҳиятан уни бошқа жанрга қўшиб бўлмайди.

29-жанр — назмий рисола. "Сирож ул-муслимин" асарини шунга киритиш керак. Чунки бу асар — амалда шариат тартиб-қоидалари ҳақидаги рисола. Фақат у назмий йўл билан битилган, холос. Бу асарда назм бор, лекин у шеър эмас. Чунки шеърда шуур устун бўлиши керак.

30-жанр — назмий таржима. "Арбаъин" билан "Назм ул-жавоҳир"ни шу тоифага киритиш зарур. Ҳазрат Абдурахмон Жомий Муҳаммад (с. а. в.)нинг 40 хадисини таллаб, форс-тожик тилида назмий йўл билан 40 қитъа тарзида қайта яратди. Навоий пири ва устозидан руждат сўраб, шу назмий матнни ўзбек тилига таржима қилади. "Назм ул-жавоҳир"нинг юзага келиши ҳам шунга ўхшайди. Ундаги 255 рубойи чароғдорлардан бири, туртинчи халифа бўлмиш Ҳазрат Алининг ҳикматли сўзлари асосида битилган.

31-жанр — тахмис. Аслида, "мухаммас" ва "тахмис" сўзлари бир маънони, яъни ҳар банди 5 мисрадан ташкил топган, қофиялари ааааа, бббба, вевва ва ҳоказо тарзидаги лирик жанрни билдиради. Бироқ ҳозирги адабиётшунослигимизда бу жанрнинг бир муаллиф тарафидан битилган оҳорий (оригинал) намуналарини "мухаммас", бир муаллифининг ғазали байтлари олдида уша мисраларга шаклан ва мазмунан мос равишда 3 сатрдан қўшиш асосида битилган намуналарини эса "тахмис" дейиш расм бўлиб борапти. Шунга кўра, биз ҳам тахмисни алоҳида жанр сифатида ажратдик. Навоий ижодида тахмиснинг 2 тагина намунасини учратамиз. Биринчиси, "Ҳазойин ул-маоний"нинг 2-девори бўлмиш "Навоидир уш-шабоб"даги Лутфийнинг:

Кўкдадур ҳар дам фиғоним

кўргали сен моҳни,

Даъвийи меҳринга тонук

тортадурмен оҳни,

деб бошланадиган ғазалига боғланган. Иккинчиси, "Мукаммал асарлар тўплами"нинг 20-жилди "Расмий девонларга кирмаган шеърлар" қисмида берилган Ҳусайиннинг:

Гунчайи хандон бориб,

кўнгулмайда қолди хор-хор,

Тинмагур жонимга онсиз дунда

бори не бор?!

матлаб билан бошланадиган ғазалига боғланган тахмис.

20 жилдлик "Мукаммал асарлар тўплами"га киритилган "Рисолаи тийр андохтан" асари тили ва услуби таҳлили унинг Навоий қаламига мансуб эканига шубҳа туғдиргани учун жанрини белгилашга уриниб ўтирилмади.

Шундай қилиб, Алишер Навоий бутун ижодида жами 31 адабий-ижодий жанрда асар яратгани аёнлашди. Шунинг ўзи ҳам баъзи олимларнинг ўйламай-нетмай келтирган рақамдан икки баробар кўп.

Демак, Ҳазрат Навоий жами 31 жанрда нақд 4 минг 585 та асар битган!

Бундай юксак миқёс жаҳон соҳиб қаламларидан камдан-камгагина насиб этади.

олайлик. Ахир, бу масалани аниқ-тиниқ аниқлаш учун қўлимизда унинг "Мукаммал асарлар тўплами" бор. Демак, санаш унчалар мушкул иш эмас.

"Ҳазойин ул-маоний"га кирган девонлардаги жами 16 жанр қуйидагилардан иборат: ғазал, мустаозод, мухаммас, таржиъбанд, (лирик) маснавий, қитъа, рубойи, таркиббанд, муаммо, мусаддас, қасида, чистон (пугз), туюқ, мусамман, соқиннома, фард. Бу санокда жанрларни "Ҳазойин ул-маоний" девонларида учраган тартиб буйича келтирдик.

Шоир форс-тожик тилида "Фониӣ" тахаллуси билан битилган лирик асарларини "Девони Фониӣ"га жамлаган. Бу тўпламда "Ҳазойин ул-маоний"га кирган девонларда учрамайдиган 2 та лирик жанр мавжуд. Булар — марсия билан таърих.

олайлик. Ахир, бу масалани аниқ-тиниқ аниқлаш учун қўлимизда унинг "Мукаммал асарлар тўплами" бор. Демак, санаш унчалар мушкул иш эмас.

"Ҳазойин ул-маоний"га кирган девонлардаги жами 16 жанр қуйидагилардан иборат: ғазал, мустаозод, мухаммас, таржиъбанд, (лирик) маснавий, қитъа, рубойи, таркиббанд, муаммо, мусаддас, қасида, чистон (пугз), туюқ, мусамман, соқиннома, фард. Бу санокда жанрларни "Ҳазойин ул-маоний" девонларида учраган тартиб буйича келтирдик.

Шоир форс-тожик тилида "Фониӣ" тахаллуси билан битилган лирик асарларини "Девони Фониӣ"га жамлаган. Бу тўпламда "Ҳазойин ул-маоний"га кирган девонларда учрамайдиган 2 та лирик жанр мавжуд. Булар — марсия билан таърих.

олайлик. Ахир, бу масалани аниқ-тиниқ аниқлаш учун қўлимизда унинг "Мукаммал асарлар тўплами" бор. Демак, санаш унчалар мушкул иш эмас.

"Ҳазойин ул-маоний"га кирган девонлардаги жами 16 жанр қуйидагилардан иборат: ғазал, мустаозод, мухаммас, таржиъбанд, (лирик) маснавий, қитъа, рубойи, таркиббанд, муаммо, мусаддас, қасида, чистон (пугз), туюқ, мусамман, соқиннома, фард. Бу санокда жанрларни "Ҳазойин ул-маоний" девонларида учраган тартиб буйича келтирдик.

Шоир форс-тожик тилида "Фониӣ" тахаллуси билан битилган лирик асарларини "Девони Фониӣ"га жамлаган. Бу тўпламда "Ҳазойин ул-маоний"га кирган девонларда учрамайдиган 2 та лирик жанр мавжуд. Булар — марсия билан таърих.

"Янги Ўзбекистон" ва "Правда Востока" газеталари таҳририяти ДУК
Бош муҳаррир: САЛИМ ДОНИЁРОВ
МУАССИС: Ўзбекистон Республикаси Вази́рлар Маҳкамаси

Таҳририятга келган қўлёзмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди.
Газетанинг етказиб берилиши учун обунани расмийлаштирган ташилот жавобгар.
Газета таҳририят компьютер марказида саҳифаланди.
Газетанинг полиграфик жиҳатдан сифатли чоп этилишига "ШАРҚ" НМАК масъул.
Босмахона телефони: (71) 233-11-07

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги
томонидан 2020 йил 13 январда 1047-рақам билан рўйхатга олинган.
Нашр индекси — 236. Буюртма Г-246.
13565 нусхада босилди.
Ҳажми — 3 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А2.
Баҳоиси келишилган нарҳда.

Навбатчи муҳаррир: Феруза Жўраева
Мусаҳҳи: Рашид Хўжаков
Дизайнер: Хуршид Абдуллаев
Манзилимиз: 100029, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй
ЎзА яқини — 21:40
Топширилди — 22:50